

NOI DATE ÎN LEGĂTURĂ CU CIRCULAȚIA DRAHMEI HISTRIENE ÎN DOBROGEA

TUDOR PAPASIMA

Prezentele note își propun a face cunoscute câteva monede de argint ale cetății Histria¹ — emise în epoca sa autonomă — nou descoperite².

Cu un stil artistic mai evoluat al reprezentărilor față de piesele de *quadratum incusum*, aceste monede sînt datate în secolul al IV-lea î.e.n., de la începutul său și pînă în perioada ridicării și extinderii puterii economice și politice a Macedoniei³.

CATALOG

1. Descoperită în anul 1965 în satul Galița (com. Ostrov)⁴. Pierdută, înainte de achiziționarea sa de către colectivul șantierului arheologic Păcuiul lui Soare, sîntem în măsură a-i prezenta fotografia⁵. Nu deținem informații în ceea ce privește greutatea și diametrul.

Av. Două capete omenеști alăturate, cel din dreapta inversat.

Rv. IЄTRIH; vultur pe delfin spre stînga; sub delfin sigla A.

AR, Pick, 416.

Pl. I/1.

2. Descoperită în împrejurimile satului Galița de locuitorul Florea Drăgulin.

Av. Ca mai sus.

¹ Mulțumim pentru sprijinul acordat tov. Radu Ocheșeanu și Antoaneta Vertan.

² Cu excepția piesei nr. 1, a cărei reluare în discuție am socotit-o necesară.

³ C. Preda, H. Nubar, *Histria III. Descoperirile monetare 1914—1970*, București, 1973, p. 25.

⁴ Publicată de Bucur Mitrea ca fiind descoperită la Păcuiul lui Soare. (*Descoperirile monetare și legăturile de schimb ale Histriei cu populațiile locale în sec. V—IV î.e.n.*, în St. Cl. VII, 1965, p. 165, nr. 51), aducem aici cuvenita îndreptare.

⁵ Pentru aceasta și pentru altele, adresăm sincere mulțumiri tov. P. Diaconu.

1

2/1

2

2/1

3

Planșa I. Drahme histriene descoperite recent în Dobrogea

Rv. ΙΣΤΡΙΗ ; vultur pe delfin spre stînga ; între aripile și coada vulturului sigla I.

AR, ↑, 5,400 g, 19,5/17 mm, conservare bună, Pick, 449.

Inv. muzeu Constanța 46225, Pl I/2.

3. Descoperită în împrejurimile Medgidiei.

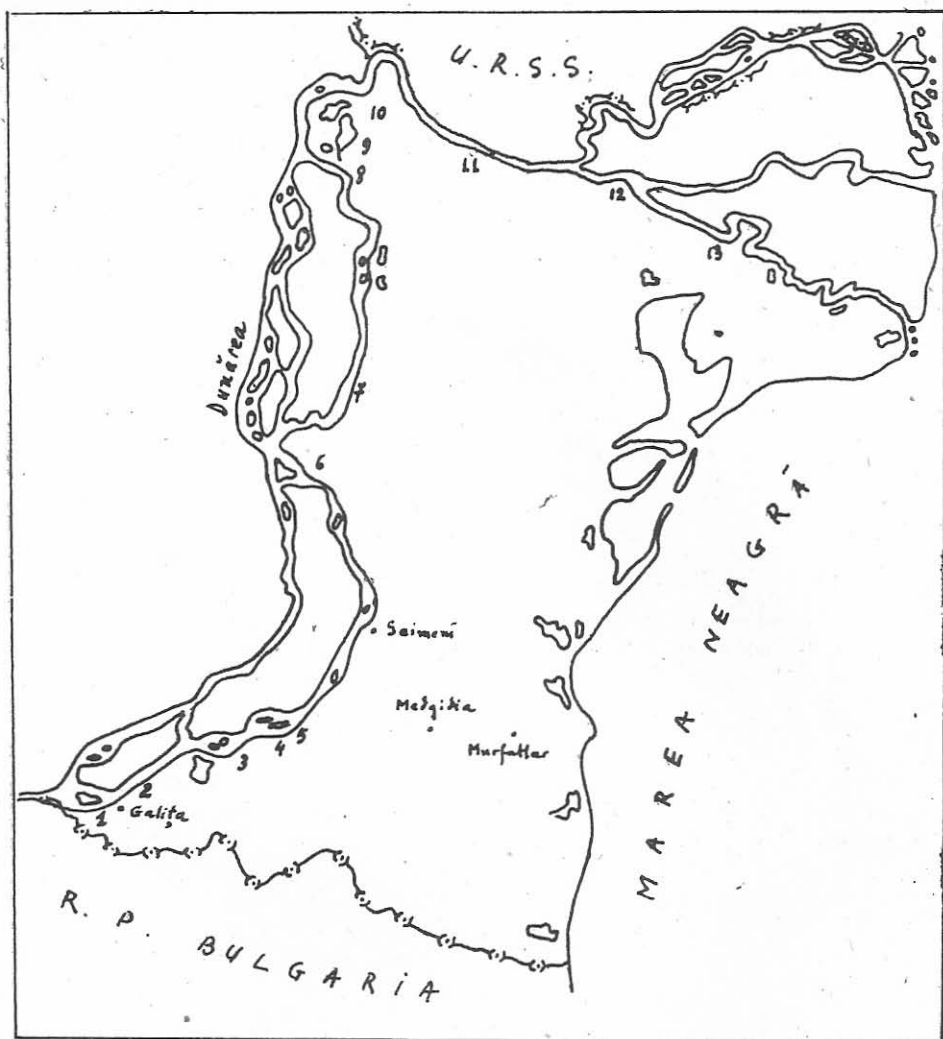
Av. Două capete omenști alăturate cel din stînga inversat.

Rv. ΙΣΤΡΙΗ ; vultur pe delfin spre stînga ; înapoia picioarelor vulturului apare ● ; sub delfin sigla Δ.

AR, ↗, 5,500 g, 17,5 mm, conservare bună, Pick, 436 variantă.

Inv. muzeu Constanța 46224, Pl. I/3.

Piesele monetare de mai sus se înscriu pe traseul unor căi comerciale care legau Histria de comunitățile getice de pe malul drept al Dunării și din interiorul Dobrogei.

Planșa II. Harta descoperirilor de monede histriene de argint pe malul drept al Dunării

O primă cale este fluviul — principal ax de navigație — pe al cărui mal dobrogean au fost semnalate numeroase monede de argint⁶ (Pl. II).

⁶ La : 1) Ostrov-Regie (Niculae Conovici, *Contribuții numismatice privind legăturile Histriei cu geții de la Dunăre în secolele VI—II î.e.n.*, în SCIVA, 30, 1979, 1, p. 89, nr. 10) ; 2) Canlia (Bucur Mitrea, *Descoperiri recente de monede antice pe teritoriul Republicii Populare Române*, în SCIV, XI, 1960, 1, p. 190, nr. 1) ; 3) Satu-Nou (idem, *Descoperiri recente de monede antice pe teritoriul R.P.R.*, în SCIV, X, 1959, 1, p. 157, nr. 4) ; 4-8) Adincata, Rasova, Hirsova, Dăeni, Măcin (idem, în St. Cl., VII, 1965, p. 158, 157, 161, 162, nr. 24, 25, 17, 31, 33) ; 9-10) Jijila, Văcăreni (E. Oberländer-Târnoveanu, *Aspecte ale circulației monedei grecești în Dobrogea de nord (sec. VI î.e.n.—I e.n.)*, în Pontica, XI, 1978, p. 75, 76, nr. 11, 18) ; 11-12) Isaccea, Tulcea (Bucur Mitrea, în St. Cl., VII, 1965, p. 158, 159—160, 161, nr. 20, 29, 29b) ; 13) Mahmudia (V. Canarache, *Sistemul ponderal și tipologia drahmelor istriene de argint*, în Pontica, 1968, p. 136).

O imitație barbară a drahmei histriene descoperită la Seimeni⁷ demonstrează că și populația de aici o cunoștea, ba mai mult chiar, o folosea. Într-un astfel de context, monedele de la Galița se înscriu firesc, întregind tabloul descoperirilor.

Cealaltă cale, este cea central-dobrogeană. Deși pe parcursul său, la Cernavodă⁸, Medgidia⁹, Castelu¹⁰, au fost descoperite de mai multă vreme materiale arheologice aparținătoare secolului IV î.e.n., materialul numismatic lipsea. Drahma histriană de la Medgidia, corectează acum această lipsă. Ei, i se adaugă o piesă asemănătoare, găsită în anul 1978, pe dealurile de la Murfatlar¹¹.

NEUE DATEN ÜBER DEN UMLAUF DER DRACHME AUS HISTRIA IN DER DOBRUDSCHA

Zusammenfassung

Der Autor stellt einige Silbermünzen der Burg Histria vor, deren Datierung im 4 Jh. v.u.z. liegt.

Ihre Fundorte beweisen die Existenz von autochtonen Gemeinschaften auf dem rechten Donauufer und im zentralen Teil der Dobrudscha. Diese unterhielten engen Kontakt mit der griechischen Welt am Ufer des Schwarzen Meeres der Dobrudscha.

Verzeichnis der Abbildungen

Taf. I. Vor kurzem in der Dobrudscha gefundene Drachmen aus Histria.

Taf. II. Karte der Fundorte von Silbermünzen aus Histria auf dem rechten Donauufer und im Zentrum der Dobrudscha.

⁷ Bucur Mitrea, St. Cl., VII, 1965, p. 156, nr. 11.

⁸ M. Irimia, *Descoperiri noi privind populația autohtonă a Dobrogei și legăturile ei cu coloniile grecești (sec. V—I î.e.n.)*, în Pontica, VI, 1973, p. 17—19.

⁹ *Ibidem*, p. 35—42 (în cariera de piatră a Fabricii de ciment și în cea de lut a Fabricii de cărămizi — actualmente desființată — a fost semnalat material arheologic aparținând secolelor V—II î.e.n.).

¹⁰ *Ibidem*, p. 33—35.

¹¹ Vezi cronică numismatică din prezentul volum.